

הצעת חוק: מתקנים ביטחוניים יישארו כאלה גם לאחר שיופרטו

מאת אודי שישון

משרד המשפטים מגבש בימים אלה הצעת חוק שלפיה תורחב ההגדרה של המונח "מתקן ביטחוני" בחוק התכנון והבנייה, כך שתכלול גם מבנים של חברה ממשלתית ביטחונית שהופרטה. תזכיר החוק פורסם על רקע תהליכי ההפרטה שעוברות חברות כמו תע"ש והתעשייה האווירית, רפא"ל ועוד, אשר מצויים בשלבים שונים.

לפי המצב החוקי כיום, הקמה והרחבה של מבנים המשרתים חברות ממשלתיות העוסקות בייצור מוצרים ביטחוניים מוסדרות בחוק התכנון והבנייה, אשר מאפשר לעשותן ללא צורך בתוכנית מתאר ובהיתרי בנייה, כי אם מכוח אישור של הוועדה למיתקנים ביטחוניים (ולמ"ב) - ועדת משנה של הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה.

מטרת ההצעה, לפי התזכיר, היא "למנוע מצב שבו המבנים אשר שימשו חברה ביטחונית שהופרטה יהפכו במועד ההפרה למבנים בלתי חוקיים, וכן כדי לאפשר לרוכש החברה לבצע שינויים במבנים אלה".

הרחבת ההגדרה, על פי התזכיר, תהיה רק בנוגע למבנים שהיו קיימים בעת שהחברה חדלה להיות חברה ממשלתית ולמשך תקופת בנייה של ארבע שנים לאחר אישור תכנית מפורטת לגבי השטח הנדרש לשימוש החברה. תנאי נוסף הוא שהתכנית המפורטת האמורה הופקדה בתוך שבע שנים מהמועד שבו חדלה החברה להיות חברה ממשלתית, ואושרה בתוך ארבע שנים מהמועד בו התכנית הופקדה.

במשרד המשפטים מציינים כי הגבלות אלה נעשות על בסיס ההנחה שקידום התוכנית נעשה על ידי המדינה ולא על ידי הרוכש, וכן על מנת "למנוע העשרת המבנים לתקופה בלתי מוגבלת". אם התכנית לא הופקדה בתוך שבע שנים ממועד ההפרטה; מציע התזכיר לקבוע כי שר האוצר ושר הביטחון יהיו רשאים להאריך את פרק הזמן להפקדה למשך ארבע שנים נוספות במצטבר. כמו כן, אם לא הושלמו הפעולות למימושה של התכנית המפורטת בתוך ארבע שנים מיום אישורה, מוצע לקבוע כי שרי הביטחון והאוצר יהיו רשאים להאריך את התקופה בה יוגדרו המתקנים כביטחוניים בשנה אחת.

תזכיר החוק מעורר שאלות בדבר היתרון שמעניקות

(צילום: תמר מצפי)

תע"ש. ההגדרה תורחב

ההוראות המוצעות בו ליזמים הפרטיים שייכנסו בנעלי החברות הממשלתיות. הולמ"ב, הגוף שכאמור מאשר הקמה או הרחבה של מתקנים ביטחוניים, אמון על שתי מטרות: זירוז ההליכים הביורוקרטיים ושמירה על סודיות וביטחון מידע. אותם יזמים פרטיים שיבקשו להקים מבנה בעל שימוש ביטחוני - החל מבניין משרדים עבור בנשקיה או בשדה תעופה וכלה בסלילת כביש בתוך בסיס ביטחוני - יוכלו כך ליהנות מהליך מהיר ונטול התנגדויות ציבור. גם ההתנגדויות שנשמעות - שלרוב מגיעות ממשרדים ממשלתיים וגופים "ירוקים" - נעשות על בסיס מידע עמום ולא מפורט שהמדינה מפרסמת.

ניר ינושבסקי, סמנכ"ל ינושבסקי הנדסה ובניין, המבצעת בין היתר פרויקטים עבור משרד הביטחון, אומר כי "יש היגיון בכך שיוזמים במתקנים ביטחוניים יקבלו כיסוי על מבנים קיימים שנבנו ללא היתר והמשכיות לגבי פרויקטים שנמצאים בבנייה. אחרי הכל, גם ביום שתפריט את תע"ש, החברה הפרטית תבנה את אותם מבנים רגישים ותמשיך להיות אחראית על ביטחון מידע. מצד שני, צריכה להיות ביקורת או פיקוח על פעולת הולמ"ב, באופן שיאזן את דרישות הביטחון מול השוויון בפני החוק והאינטרס הציבורי".

תהליך הפרטת החברות הביטחוניות מקודם זה שנים רבות על ידי המדינה, וכתע"ש הוא נמצא כבר בעיצומו. גורמים בתחום מעריכים כי כ-80% מתוצרת החברות מיועדים לייצוא, שם מתמודדות החברות מול שוק גלובלי ותחרותי. ההפרטה, שעתידה להעניק ליזמים מניות מיעוט בחברות אלה (ולשמור על השליטה בידי המדינה), נועדה להסיר את המגבלות הקיימות על החברות בהיותן חברות ממשלתיות מלאות, ליעל אותן ולהגביר את השקיפות בעבודתן. ●